

"LEVEN OP DE HEIBLOEM"

verhalen van vroeger

Een publicatie van Heemkundevereniging Heibloem
Nummer 6 van 18, maart 2024

Stokershorst en de Heibloem in oorlogstijd

Hoofdgebouw voor de oorlog

Vervolg nummer 5

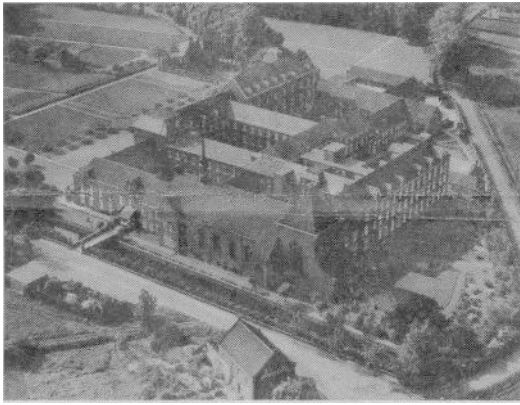
Van 4 tot 8 uur hebben wij gereden, geduwd, gesjouwd en gerust in de stromende regen! Toen waren we vlak bij Heythuysen en doornat. Toen werd de weg beter en harder, en toen kregen we ook nog hulp van een boer, die ons met zijn kar verder bracht. De goede kerel! Hij waagde paard en kar om ons te helpen. Gelukkig zagen wij geen Duitsers, die hem zijn gerij konden afpikken. Om half negen kwamen wij bij het klooster van de Zusters van het Groene Kruis en daar werden wij heel liefderijk opgenomen. Daar troffen wij ook de zeven andere oude Broeders, die na een heel moeilijke wandeling doodmoe waren aangekomen.

Over de rest kan ik kort zijn. Wij zijn bij die Zusters gebleven tot na de bevrijding en de Broeders zijn er al die tijd met bijzondere zorg en liefde verpleegd.

En meer kan ik u over die "tocht der ouden" niet vertellen.

Broeder Overste Joseph vertelt:

Waar was ik ook weer gebleven? O ja, wacht. Wij waren op weg naar Heythuysen door de stromende regen. Onderweg ontmoetten wij toevallig - of liever: Gods Voorzienigheid - Rector Geurts van "De Kreppel", een groot Zusterhuis en internaat in de buurt van het dorp. De Rector was met onze toestand begaan en bracht ons naar de meisjesschool van Heythuysen, die juist leeg stond, daar de Duitsers ze pas hadden ontruimd. De Rector en nog een priester, Professor Houben van het Bisschoppelijk College

De Kreppel

te Weert, zorgden, dat allen, 192 man, een warme maaltijd kregen in de hotels en bij de burgers van Heythuysen. Heerlijk was het medeleven van de bewoners van het dorp. De Broeders werd van alle kanten nachtverblijf aangeboden en dankbaar werd door ons dit aanbod aanvaard. De oude en zieke Broeders werden door de Zusters van het Groene Kruis opgenomen met Broeder Gabriël; drie Broeders logeerden bij de Zusters in het Generaalat; bij Hendriks kwamen vier Broeder, bij Bongers één, bij Gubbels drie, bij de dames Houben twee. Ik nam met Broeder Leonardus mijn intrek bij Mevrouw van Gaal. De overige Broeders bleven bij de jongens in de school; ook

onze Pater Rector bleef liever bij de jongens en sliep dus ook die eerste nacht in de school. Maar in die school konden de jongens onmogelijk blijven, daar het ons aan alles en alles ontbrak. Wij hadden immers niets: geen borden, geen lepels, geen vorken, om van pannen en schotels nog maar te zwijgen; geen matrassen, geen handdoeken, afijn kortweg: niets. Wij besloten dus te proberen de jongens in kleine groepjes bij de boeren te plaatsen. Bij de boeren immers zou het beste voor de levensbenodigdheden kunnen worden gezorgd, en bovendien, daar was altijd werk voor de jongens te vinden. Want we lieten ze niet graag leeglopen.

Zo gezegd, zo gedaan. In de morgen van de elfde oktober, dat was dus de volgende dag, trokken de Broeders-surveillanten er met groepjes van 6 tot 10 jongens op uit om onderdak te vinden. Ik had ze vrij gelaten om te gaan waar ze wilden, en zo trokken ze naar Heythuysen, Baexem en Roggel, en zelfs helemaal naar Neer, hoewel dat toch eigenlijk op grotere afstand was dan me lief was. Want als ze zover uit elkaar woonden dan was het voor mij heel moeilijk met allen contact te houden.

Ik moet zeggen, de mensen waren buitengewoon goed. Ieder deed wat hij kon, en binnen korte tijd hadden alle jongens en Broeders een gastvrij onderdak gevonden. Zij moesten natuurlijk wel in het stro slapen en er waren wat meer ongerieflijkheden aan verbonden, vooral nu het al wat kouder werd, maar dat kon nu eenmaal niet anders. Maar aan eten zijn wij geen van allen te kort gekomen en dat is al heel wat. Wij waren dus allen nu goed bezorgd en nu was het wachten op de bevrijding.

Maar nu moet u niet denken, dat alles zonder meer gesmeerd op rolletjes liep. Natuurlijk niet! Hoe zou dat ook kunnen met zoveel hoofden en zoveel zinnen.

Er was hier en daar wel eens wrijving tussen de boer en zijn gasten, en soms ook tussen de Broeder en zijn jongens. En dan moest ik als Overste de zaak weer in het reine brengen, wat gewoonlijk met omwisselen en verplaatsen tot stand kwam. Maar bij alle ongemak waren de jongens en de Broeders toch in de beste stemming, en dat heeft ons het beste door heel wat moeilijkheden heen geholpen.

Een kolossaal grote verbetering was het, toen wat later de Zusters van Mariabosch te Baexem hun kleuterschool aanboden voor onze kleinste jongens, in de wandeling de kinderkamer geheten. Dat was een geweldige uitkomst. Want met die kleine jongens was de toestand het moeilijkst. Ze konden zichzelf nog zo lastig redden. Van werken kwam vanzelfsprekend ook nog niet veel en ze moesten dus de gehele dag worden bezig gehouden. U begrijpt dat ik dit aanbod met beide handen heel dankbaar aanvaardde. De kinderen waren daar veel beter onder dak in verwarmde lokalen en vooral ook werden ze veel beter verzorgd door de Zusters dan de Broeders in deze buitengewone omstandigheden ooit konden doen. Een fijne vrouwenhand is toch ook heel anders dan een grove mannenvuist! Wat hebben die Zusters de jongens goed gedaan! Zij wisten voor hen, zij kookten voor hen, en zij stopten hun kousen, en de jongens-zelf zo nu en dan in het bad. Iedere jongen kreeg zelfs twee stel ondergoed van

hen, en nieuwe kousen, en later, toen de jongens er al lang weg waren, toen stuurden ze zelfs nog kleding na. Wij hebben die goede zusters ontzettend veel te danken.

Pater Rector en ik konden niet lang in Heythuysen blijven. Dat zat zo. Na korte tijd kwamen de Duitsers, die op Stokershorst hadden gezeten, ook naar Heythuysen met hun "vriendelijke" commandant. Nu kriebelde mijn geweten wel een beetje. Ten eerste er was ons bevolen naar Neer te gaan en wij waren in Heythuysen gebleven; en ten tweede waren die drie Broeders: Broeder Justinus, Broeder Damianus en Broeder Leo ondergedoken, u weet wel, die op Stokershorst moesten blijven werken. Wij kozen dus de wijste partij en wij poetsten de plaat voordat er ongelukken gebeurden. Wij trokken met ons vijven naar Baexem naar een beetje achteraf gelegen huizen, en lieten ons overdag in Heythuysen maar liever niet meer zien.

Die Broeders die naar Neer gegaan waren met hun jongens, hebben het al heel slecht getroffen. Niet wat de boeren betreft, want die waren daar net zo goed als op andere plaatsen. Maar op 19 oktober hielden de Duitsers in Neer en omstreken een geduchte razzia, en zes van onze jongens, die met Broeder Borgias waren, moesten mee naar Duitsland. De Broeder was vrij, maar hij wilde zijn jongens niet in de steek laten en daarom ging hij vrijwillig mee. Doch in Duitsland gekomen werden de jongens over verschillende plaatsen verspreid. Dat was jammer, want nu kon de Broeder niets meer voor zijn jongens doen, en hij is toen teruggekeerd.

De jongens, die met Broeder Mauritius in Neer waren, werden bij die razzia ook door de Duitsers "opgepikt." Maar Broeder Mauritius beet zo geducht van zich af, dat ze daar maar van hebben afgezien en de jongens lieten gaan.

Zowat een week later heb ik kans gezien om die Broeders en jongens uit Neer dichterbij te halen. Zij kwamen in twee groepen in Baexem. Dat was voor mij wat gemakkelijker, en bovendien, ik vond het veiliger. Langs de Maas werden nogal eens razzia's gehouden en al was het deze keer voor de helft goed afgelopen, de volgende keer kon het wel eens slechter vergaan.

Tussen al die bedrijven functioneerde de distributie natuurlijk maar heel slecht, dat kunt u zich wel indenken. Ik was de eerste dag de beste, dat wij in Heythuysen waren, al naar het distributie-bureau geweest en zo goed en zo kwaad als het ging geholpen. Maar aanvoer was er natuurlijk in het geheel niet meer en van wat er was aten de Duitsers een geduchte hap mee. Ieder zorgde dus maar zo goed hij kon voor zich zelf, en zo iets kon men de boeren, die nog wel wat voorradig hadden, best toevertrouwen. Zij slachtten maar raak, want ieder at nog veel liever zelf zijn eigen beesten op, dat dat hij ze door de Duitsers liet weghalen.